

MINISTERUL FINANTELOR

UNITATEA CENTRALĂ DE ARMONIZARE PENTRU AUDITUL PUBLIC INTERN

Nr. 02/7/2022 / 01/10 / 2022

Aprobat,
Secretar de Stat

Alin CHITU

PRECIZĂRI

**privind derularea misiunii de audit
public intern cu tema „*Evaluarea sistemului
de prevenire a corupției, 2023*”**

Prezentul document reprezintă un model cadru și are un caracter orientativ. Acesta poate fi utilizat de compartimentele de audit public intern din entitățile publice pentru planificarea și derularea misiunii de audit intern cu tema „*Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2021*”.

București, 2022

PREFAȚĂ

Strategia națională anticorupție (SNA) 2016-2020, aprobată prin HG nr. 583/2016, a promovat schimbarea paradigmei în ceea ce privește abordarea strategică în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului corupției. Aceasta a adus un beneficiu major privind implementarea standardelor de integritate.

Documentul elaborat a inclus măsuri care au vizat prevenirea corupției, promovarea integrității organizaționale, educația anticorupție, precum și măsuri privind recuperarea creanțelor generate de săvârșirea de infracțiuni de corupție.

Strategia națională anticorupție 2021-2025, aprobată prin HG nr. 1269/2021, menține abordarea utilizată de strategia anterioară, care a acordat prioritate măsurilor preventive în sectoarele expuse la corupție. Însă, aceasta realizează o radiografie a modului de manifestare a fenomenului de corupție la nivel național și prezintă o viziune integrată, armonizată inter-instituțional cu privire la misiunea și obiectivele ce trebuie asumate de fiecare instituție și autoritatea publică în domeniul prevenirii și combaterii corupției, în funcție de competențele legale ale fiecăreia și de specificul sectorului de activitate în care acționează.

SNA 2021-2025 pune accent pe rafinarea mecanismelor de cooperare pentru obținerea unor rezultate mai eficiente în promovarea integrității și în lupta împotriva corupției.

Viziunea SNA 2021-2025 este de a consolida sistemul național de prevenire și combatere a corupției prin consolidarea mecanismelor de identificare și gestionare a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților circumscrise acestui fenomen, în vederea garantării profesionalismului și eficienței în sectorul public, a siguranței cetățenilor și de a susține un mediu social și economic dezvoltat.

Promovarea integrității organizaționale în sectorul public conduce la reducerea cazurilor de corupție, fraudă și a incidentelor de integritate în sectoarele expuse la corupție și sprijină România în atingerea obiectivelor asumate la nivel internațional în domeniul anticorupției.

SNA este apreciată ca fiind instrumentul principal care deține potențialul de a deveni o politică eficace de prevenire a corupției dacă este pusă în aplicare în mod corespunzător și monitorizată constant pe teren.

SNA 2021-2025 este rezultatul consultării tuturor autorităților și instituțiilor implicate în acest proces și urmărește să răspundă nevoilor reale ale societății românești în ceea ce privește prevenirea și combaterea corupției. Aceasta a fost corelată cu instrumentele internaționale anticorupție și prin politicile preventive promovate acoperă o varietate de aspecte, având drept scop formarea unei culturi a integrității.

Prin SNA 2016-2020, aprobată prin HG nr. 583/2016¹, s-a dispus ca structurile de audit intern din entitățile publice să planifice și să realizeze, o dată la doi ani, misiuni de audit intern privind evaluarea sistemului de prevenire a corupției.

Această măsură a fost menținută și prin SNA 2021-2025, aprobată prin HG nr. 1269/2021. Astfel, la *Secțiunea Obiective generale și direcții de acțiune - Obiectiv general nr. 3 - Consolidarea managementului instituțional și a capacității administrative pentru prevenirea și combaterea corupției*, la pct. 1 de la Obiectivul specific nr.3.3. (*Îmbunătățirea capacității de gestionare a eșecului de management prin corelarea instrumentelor care au impact asupra identificării timpurii a riscurilor și vulnerabilităților instituționale*) este prevăzută următoarea activitate:

„*Auditarea internă, o dată la doi ani, a sistemului de prevenire a corupției la nivelul tuturor autorităților publice*”.

În vederea implementării acestei activități în Anexa 2 la SNA 2021-2025 au fost definiți indicatori de performanță ce trebuie atinși urmare derulării misiunii de audit intern și riscurile asociate activității menționate.

Planificarea misiunilor de audit intern

Măsurile preventive stabilite prin la SNA 2021-2025, aprobată prin HG nr. 1269/2021 (Anexa nr., 3), sunt următoarele:

Nr crt.	Măsura preventivă
1	Cod etic/deontologic/de conduită
2	Declararea averilor
3	Declararea cadourilor
4	Conflicte de interese
5	Consilier de etică
6	Incompatibilități
7	Transparență în procesul decizional
8	Acces la informații de interes public
9	Protecția avertizorului de integritate
10	Interdicții după încheierea angajării în cadrul instituțiilor publice (Pantouflage)
11	Funcții sensibile

¹ Hotărârea nr. 583 din 10 august 2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public, publicată în Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016.

12	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale
13	Evaluarea incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale

Până în prezent, au fost auditate, urmare responsabilității stabilite prin SNA 2016-2020, următoarele măsuri:

Nr crt.	Măsura preventivă	Annual auditării
1	Cod etic/deontologic/de conduită	2019
2	Consilier de etică	2019
3	Funcții sensibile	2019
4	Conflicte de interese	2021
5	Incompatibilități	2021
6	Interdicții după încheierea angajării în cadrul instituțiilor publice (Pantouflage)	2021

În anul 2023, compartimentele de audit public intern din cadrul entităților publice vor planifica și realiza cea de-a treia misiune de audit intern privind evaluarea sistemului de prevenire a corupției care va fi denumită „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2023”.

Această misiune va avea ca scop evaluarea măsurilor preventive referitoare la:

- *Declararea averilor;*
- *Declararea cadourilor;*
- *Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale;*
- *Evaluarea incidentelor de integritate din cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale.*

Misiunea de audit intern, prevăzută a se derula în anul 2023, va urmări să furnizeze conducerii entităților publice asigurări cu privire la respectarea prevederilor normative în vigoare pentru implementarea măsurilor preventive referitoare la evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, evaluarea incidentelor de integritate din cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, declararea averilor și declararea cadourilor. Pentru problemele identificate în implementarea măsurilor preventive auditate se vor formula recomandări în vederea

corectării deficiențelor existente și creșterea calității în ceea ce privește prevenirea și combaterea corupției la nivelul entităților publice.

În anul 2025, în vederea realizării obligației stabilite de SNA 2021-2025 cu privire la *auditarea internă, o dată la doi ani, a sistemului de prevenire a corupției la nivelul tuturor autorităților publice*, urmează a fi auditate celelalte 3 măsuri preventive care nu au fost auditate, respectiv:

- ♦ *Protecția avertizorului de integritate.*
- ♦ *Transparență în procesul decizional;*
- ♦ *Accesul la informații de interes public.*

Misiunea de audit public intern privind „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2023”, se va derula cu respectarea următoarelor prevederi:

- ♦ Metodologia generală de derulare a misiunilor de audit reglementate de pct. 3.4. din *Normele generale privind exercitarea activității de audit public intern*, aprobate prin HG nr. 1086/2013;
- ♦ Normele metodologice specifice privind exercitarea activității de audit public intern, aprobate la nivelul entității publice;
- ♦ Metodologia de desfășurare a misiunii prevăzută în *Îndrumarul pentru derularea misiunilor de audit intern privind „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției”* elaborat în anul 2018;
- ♦ Prezentele *Precizări privind derularea misiunii „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2023”*.

Termenul limită pentru avizarea rapoartelor de audit public intern, aferente acestor misiuni, de către conducerea entităților publice și de transmitere a acestora la Ministerul Justiției este data de 15 septembrie 2023. Compartimentele de audit public intern din cadrul entităților publice vor lua măsurile necesare pentru respectarea și încadrarea în termenul limită stabilit mai sus.

Cerințe privind derularea misiunii de audit intern

În conformitate cu prevederile punctului 1.4.3.3. din *Normele generale privind exercitarea activității de audit public intern*, aprobate prin HG nr. 1086/2013, compartimentele de audit public intern, la solicitarea UCAAPI, cuprind în planurile de audit intern misiunile de audit solicitate de aceasta și le realizează în bune condiții. În acest sens, misiunea de audit intern privind „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2023” se va cuprinde cu prioritate în planurile de audit intern elaborate de către toate compartimentele de audit intern pentru anul 2023.

Modalitatea de planificare, derulare, realizare și raportare respectă în totalitate procedura stabilită de UCAAPI.

În derularea misiunii de audit intern privind „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2023”, se vor avea în vedere următoarele precizări:

- ♦ Analiza de risc și evaluarea inițială a controlului intern nu este necesară în derularea acestei misiuni, deoarece obiectivele sunt deja stabilite, potrivit prezentelor precizări;
- ♦ Perioada cuprinsă în auditare va fi de cel puțin 3 ani în urmă, de la data efectuării misiunii de audit intern;
- ♦ Pentru problemele identificate pe parcursul derulării misiunii de audit intern se întocmesc Fișe de identificare și analiză a problemei (FIAP-uri);
- ♦ Eventualele iregularități constatate pe parcursul derulării misiunii de audit intern sunt aduse la cunoștința conducerii entității publice și structurii de control intern abilitate, cu respectarea pct. 3.8.4. din Normele generale privind exercitarea activității de audit public intern, aprobate prin HG nr. 1086/2013;
- ♦ Pentru fiecare obiectiv al misiunii, **echipele de audit vor întocmi Liste de verificare** pentru evaluarea stadiului de implementare a măsurii preventive, particularizate la specificul entității și măsura preventivă auditată. Listele de verificare elaborate vor sta la baza efectuării testelor minimale pe care auditorii interni trebuie să le realizeze pentru a putea exprima o opinie asupra activităților auditate, conform obiectivelor misiunii;
- Testările se realizează în conformitate cu programul misiunii de audit public intern, pentru fiecare dintre obiectivele misiunii. Acestea vor fi însoțite, după caz, de foi de lucru, fișe de interviu sau de alte instrumente sau tehnici de audit intern. Scopul efectuării testelor este acela de a putea stabili, pentru fiecare măsură preventivă gradul de implementare prin raportare la conformitatea cu sediul materiei definit pentru fiecare măsură preventivă în parte.
- ♦ În cazul în care compartimentul de audit public intern de la nivelul organului ierarhic superior derulează misiuni de audit intern privind evaluarea sistemului de prevenire a corupției la entitățile publice aflate în subordine, în coordonare sau sub autoritate pentru care asigură funcția de audit intern, vor întocmi individual rapoarte de audit intern pentru fiecare entitate publică, avizate de către conducătorii acestor entități.

Compartimentele de audit intern de la nivelul organului ierarhic superior au obligația de a solicita compartimentelor de audit intern din cadrul entităților aflate în subordine, în coordonare sau sub autoritate de a planifica și efectua misiunea de audit public intern privind „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2023”.

Pentru entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, care au organizat funcția de audit public intern prin organul ierarhic superior, misiunea de audit public intern se va realiza de compartimentul de audit intern de la nivelul organului ierarhic superior. În această situație, șeful compartimentului de audit intern va selecta și

fundamenta entitățile publice subordonate, în coordonare sau sub autoritate la care se va realiza misiunea, în funcție de resursele disponibile, astfel încât raportul de audit să fie aprobat în termenul specificat mai jos. În cazul în care există limitare a efectuării misiunii de audit intern se va menționa expres în referatul de justificare la planul de audit intern și adresa de înaintare a raportului de audit intern emis ca urmare a derulării misiunii.

În cazul structurilor asociative, misiunea de audit intern se va derula la fiecare entitate publică parteneră în acordul de cooperare.

Sediul materiei privind măsurile preventive auditate

Misiunea de audit intern „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2023” trebuie să furnizeze conducerii entităților publice asigurări cu privire la gradul de implementare a măsurilor preventive referitoare la evaluarea riscurilor de corupție și a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, declararea averilor și declararea cadourilor primite cu titlu gratuit în timpul exercitării mandatului sau a funcției.

✓ *Declararea averilor.* Testările minimale au ca punct de plecare, fără a se limita la acestea, prevederile următoarelor acte normative: O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative și Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Testările se vor adapta de către auditorii interni în funcție de cadrul legislativ, normativ și procedural specific activității entității, care reglementează aspecte cu privire la declararea averilor în timpul exercitării mandatului sau a funcției.

✓ *Declararea cadourilor.* Testările minimale, au ca punct de plecare, fără a se limita la acestea, prevederile Legii nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției, precum și Hotărârea nr. 1126 din 15 iulie 2004 pentru aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Legii nr. 251/2004

Testările se vor adapta de către auditorii interni în funcție de cadrul legislativ, normativ și procedural specific activității entității, care reglementează aspecte cu privire la declararea cadourilor primite cu titlu gratuit în timpul exercitării mandatului sau a funcției.

✓ *Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale.* Testările minimale, au ca punct de plecare, fără a se limita

la acestea, prevederile HG nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție din cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului, în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate.

Testările se vor adapta de către auditorii interni în funcție de cadrul legislativ, normativ și procedural specific activității entității, care reglementează aspecte cu privire la evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale.

✓ *Evaluarea incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale.* Testările minimale, au ca punct de plecare, fără a se limita la acestea, prevederile HG nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție din cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului, în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate.

Testările se vor adapta de către auditorii interni în funcție de cadrul legislativ, normativ și procedural specific activității entității, care reglementează aspecte cu privire la evaluarea incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale.

Transmiterea Raportului de audit public intern

Raportul de audit public intern avizat de conducătorul entității publice se va transmite, de preferat în formă scanată, către Secretariatul Tehnic al SNA din cadrul Ministerului Justiției la adresa de email: sna@just.ro. Entitățile care nu au posibilitatea transmiterii raportului în formă scanată, au la dispoziție următoarele canale alternative de comunicare:

- Fax: 037 204 1061
- Adresă poștală: Str. Apolodor nr. 17, sector 5, 050741 București, România

Pentru alte informații legate de comunicarea raportului, persoana de contact din cadrul Secretariatului Tehnic al SNA din cadrul Ministerului Justiției este dna Stefania DUTA, telefon: 0372 041 060, e-mail: stefaniaduta@just.ro.

Indiferent de forma de comunicare aleasă, rapoartele trebuie să fie transmise la Secretariatul Tehnic al SNA din cadrul Ministerului Justiției până cel târziu la data de 15 septembrie 2023.

Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern

- Diaconescu Mioara, Director
- Dragoș Niculae, șef serviciu
- Ion Croitoru, șef birou
- Badea Ligia, auditor superior
-